

حکمت و مبانی نظری معماری خانه ایرانی

جمال اسمعیل زاده وفائی*، الهه ماهیان

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری دانشگاه پارس، jamalel67@gmail.com

۲- کارشناس معماری دانشگاه آزاد واحد تهران جنوب، Elahe.mahian@yahoo.com

چکیده

خانه در فرهنگ هر قومی پایه ای ترین فضای معماری است . اولین سرپناه هر فردی، محلی که محیط آرامش و آسایش هر انسانی است. فضایی که از فرهنگ و تمدن هر ملتی در هر دوره تاریخی الهام می گیرد. نوع ساخت و فضای خانه با فرهنگ، عقاید، حکمت و محیط اجتماعی هر تمدنی رابطه ای تنگاتنگ دارد. خانه ایرانی از دیرباز مورد توجه معماران بوده و روند شکل گیری و حکمت وجودی آن برای این گروه بسیار جالب و آموزنده بوده است. نوع معماری خانه ایرانی با سلسله مراتبی که داشته دارای ریزه کاری های فراوانی است. این مبانی باعث بهترین پاسخ گویی به عوامل محیطی و نیاز های درونی انسانی بوده ودر گذر زمان تکامل یافته است. در اقلیم های مختلف بهترین هماهنگی را با اقلیم داشته، که شامل مساکن درونگرا و برونگرا در چهار اقلیم: الف- کرانه جنوبی دریای خزر ب- نواحی کوهستانی ج- کرانه شمالی خلیج فارس د- دشتهای فلات ایران می شود. در سالهای جدید با گسترش آپارتمان نشینی این حکمت ها فراموش شده و کاربرد کمتری دارند و این سبب اغتشاش و عدم توازن با فرهنگ زندگی ایرانی شده است. این تحقیق با روش کیفی و مطالعات کتابخانه ای و بررسی نمونه های بومی در راستای شناخت حکمت موجود در ساخت خانه ایرانی است. با مروری بر فضا های معماری و انواع خانه های ایرانی سعی دارد تا به صورت مدون و طبقه بندی شده در دو روش ۱- طبقه بندی اقلیمی ۲- شناخت حکمت فضاهای خانه ایرانی ، انواع خانه ایرانی و فضاهای موجود در ساختار آن را شرح دهد، تا راهگشای رسیدن به شناختی صحیح از معماری خانه ایرانی و همسویی با معماری ایران در دوران معاصر باشد. در پایان با دادن راهکار هایی به معماران، کمکی هرچند اندک در بهبود ساخت خانه ایرانی در دوران جدید و ایجاد آرامش در سکونتگاه های امروزی باشد.

واژگان کلیدی: حکمت ، خانه ، معماری ایرانی ،اقلیم